

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 26/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpená JUDr. Janou Šepeľovou, advokátkou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti postupu Okresnej prokuratúry Humenné v konaní vedenom pod ČVS: ORP-654/2-VYS-HE-2021 a jej uzneseníu č. k. Pv 82/22/7702-68 z 21. mája 2024 a postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod ČVS: ORP-654/2-VYS-HE-2021 a jej upovedomeniu č. k. IV/1 Pz 273/241000-5 z 19. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súkromie podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy, práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 dohovoru, základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva nijako neprispievať k vlastnému sebaobviňovaniu podľa čl. 47 ods. 1 ústavy nesprávnym úradným postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod ČVS: ORP-654/2-VYS-HE-2021 a jej uznesením č. k. Pv 82/22/7702-68 z 21. mája 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a nesprávnym úradným postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod ČVS: ORP-654/2-

VYS-HE-2021 a jej upovedomením č. k. IV/1 Pz 273/241000-5 z 19. septembra 2024 (ďalej aj „napadnuté upovedomenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie a napadnuté upovedomenie zrušiť a zakázať porušovateľom pokračovať v porušovaní jej základných práv a slobôd. Zároveň navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Humennom, odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania z 31. januára 2024 bolo pod ČVS: ORP-654/2-VYS-HE-2021 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľke vznesené obvinenie pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Predmetným uznesením bolo zároveň podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 3 a § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov vznesené obvinenie aj právnickej osobe [REDAKOVANÉ] pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

3. O sťažovateľkou podanej sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia prokurátorka okresnej prokuratúry rozhodla uznesením č. k. Pv 82/22/7702-68 z 21. mája 2024 tak, že (I) ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú. Ďalším výrokom (II) tohto uznesenia zároveň podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú aj sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ].

4. Sťažovateľka podala návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku z 10. júna 2024, ktorým žiadala zrušiť uznesenie o vznesení obvinenia a naň nadväzujúce napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry o zamietnutí jej sťažnosti podanej proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Pz 273/241000-5 z 19. septembra 2024 bola sťažovateľka vyrozumená, že jej návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní nebolo vyhovené, keďže generálna prokuratúra nezistila zákonný dôvod na uplatnenie postupu podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti postupu okresnej prokuratúry a jej napadnutému uzneseniu, ako aj proti postupu generálnej prokuratúry a jej napadnutému upovedomeniu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) uznesenie o vznesení obvinenia vychádza zo znaleckého posudku, podľa ktorého mala právnická osoba [REDAKOVANÉ] údajne ku dňu splatnosti dane z pridanej hodnoty za dotknuté zdaňovacie obdobie disponovať finančnými prostriedkami umožňujúcimi jej úhradu splatnej dane v plnej výške. Znalecký posudok však bol vyhotovený na základe nezákonne získaných podkladov pri vykonaní nezákonného zaistovacieho úkonu (domovej prehliadky a prehliadky iných priestorov z 12. januára 2023) bez predchádzajúcej výzvy a poučenia o zákaze sebaobviňovania toho, u koho mal byť vykonaný. Nie je teda možné prihliadať na tento znalecký posudok a brať do úvahy jeho závery, a teda neboli ani naplnené zákonné požiadavky pre vznesenie obvinenia;

b) prehliadka v obydlí na adrese [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], prehliadka osobného motorového vozidla VIN: [REDAKOVANÉ]

a VIN: [REDACTED] ako aj iných priestorov na adrese [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED], boli vykonané okresným riaditeľstvom v rozpore s § 104 ods. 1 a § 105 ods. 1 Trestného poriadku a čl. 47 ods. 2 ústavy;

c) v príkaze na vykonanie domovej prehliadky u manžela sťažovateľky v obydlí na adrese [REDACTED], sa nenachádza dostatočné odôvodnenie toho, že hľadaná vec sa v týchto priestoroch skutočne nachádza. Zároveň ani v tomto prípade nedošlo k tzv. predchádzajúcej výzve podľa § 104 ods. 1 Trestného poriadku voči manželovi sťažovateľky;

d) v rámci domovej prehliadky vykonanej v obydlí na adrese [REDACTED] a v obydlí na adrese [REDACTED], bol porušený § 105 ods. 1 Trestného poriadku, keďže bola vykonaná za odoprenia práva účasti na úkone oprávneným osobám;

e) prehliadka iných priestorov bez príkazu, t. j. osobného motorového vozidla VIN: [REDACTED], bola odôvodnená odkazom na § 101 ods. 3 Trestného poriadku. Sťažovateľka namietala, že rozhodne nešlo o stav, keď vec neznesie odklad. Súčasne nedošlo k splneniu si povinnosti okresného riaditeľstva podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku;

f) uvedeným nesprávnym úradným postupom okresného riaditeľstva spočívajúcim v nezákonnej prehliadke z 12. januára 2023 (vykonanej bez predchádzajúcej výzvy vrátane poučenia o zákaze sebaobviňovania toho, u koho mal byť úkon vykonaný; neumožnení uplatnenia práva účasti na úkone oprávneným osobám; vykonaní prehliadky iných priestorov bez príkazu, pričom mimoriadne okolnosti oprávňujúce na postup podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku neexistovali a v následnom nesplnení si povinnosti uloženej § 101 ods. 1 Trestného poriadku; absentujúce riadne odôvodnenie príkazov na vykonanie domovej prehliadky v obydlí tretej osoby) boli porušené sťažovateľkou namietané práva;

g) orgány činné v trestnom konaní neskúmali, či bolo daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty za dotknuté zdaňovacie obdobie podané do márneho uplynutia lehoty splatnosti predmetnej dane, pričom daná skutočnosť bola kľúčová pre zistenie skutkového stavu veci a následné právne posúdenie trestnosti skutku, pretože v zmysle daňového poriadku je daň vyrubená okamihom podania daňového priznania. Zároveň neskúmali ani ďalšie relevantné skutočnosti;

h) napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry je arbitrárne a neodôvodnené. Nedáva odpovede na žiaden z relevantných sťažovateľkiných argumentov. Okresná prokuratúra sa natoľko odchýlila od znenia § 104 ods. 1 Trestného poriadku, že zásadne poprela účel a význam predchádzajúcej výzvy, a preto je možné uvažovať o svojvôli pri výklade a aplikácii v danej veci relevantného právneho predpisu. Jej rozhodnutie je založené buď na dôvodoch, ktoré v okolnostiach konkrétnej veci nemajú zjavne žiadnu relevanciu (napríklad údajné vykonanie predchádzajúcej výzvy voči osobám, ktoré neboli osobou, u ktorej sa mal úkon vykonať; zaslanie výzvy na vydanie veci sťažovateľke; vykonanie prehliadky motorového vozidla bez príkazu; odoprenie doručenia príkazov sťažovateľkou), alebo ide o celkom zjavne nedostatočné a účelové odôvodnenie (odoprenie práva účasti na úkone oprávneným osobám), resp. absentujúce odôvodnenie (napríklad nesplnenie zákonnej povinnosti v podobe dodatočného doručenia príkazu), čo má za následok porušenie základného práva sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy;

i) zákonnosť prehliadky vykonanej 12. januára 2023 okresná prokuratúra opiera o skutočnosť, že jej výkonu predchádzali výzvy na vydanie veci, na ktoré sťažovateľka nereagovala. Sťažovateľka tvrdí, že nie je možné odôvodňovať nezákonný výkon tým, že využila svoje právo neprispievať k vlastnému sebaobviňovaniu;

- j) okresná prokuratúra bez odôvodnenia konštatuje, že vykonané prehliadky boli vykonané v súlade so zákonom;
- k) z napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry nevyplývajú dôvody, pre ktoré bolo potrebné vykonať prehliadky v obydlí na adrese [REDAKOVANÉ], na adrese [REDAKOVANÉ], a na adrese [REDAKOVANÉ];
- l) argumentácia generálnej prokuratúry, ktorá sa týka splnenia podmienky vykonania predchádzajúcej výzvy v zmysle § 104 ods. 1 Trestného poriadku, je zavádzajúca, nedostatočná a nezaoberajúca sa sťažovateľkinou argumentáciou, pričom ňou bol popretý význam a účel § 104 ods. 1 Trestného poriadku. Okresná a generálna prokuratúra rezignovali na nápravu popísaného excesu, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy;
- m) novelizácia Trestného zákona a z toho prameniaca neprípustnosť daného trestného stíhania sťažovateľky sa mala odzrkadliť v jeho zastavení a zároveň vo vrátení jej zaistených vecí (uplynuli už takmer štyri mesiace, hoci prokuratúra bola povinná konať bezodkladne). Nesprávnym úradným postupom okresnej prokuratúry a generálnej prokuratúry spočívajúcim v nevykonaní úkonov smerujúcich k vydaniu čo najpriaznivejšieho rozhodnutia pre sťažovateľku boli porušené ňou v bode 1 tohto uznesenia označené práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým uznesením okresnej prokuratúry o zamietnutí jej sťažnosti podanej proti uzneseniu o vznesení obvinenia a napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry, ktorým nebolo vyhovené jej návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, ako aj konaniami, ktoré predchádzali ich vydaniu.

7. Ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné konštatovať, že sťažovateľkina sťažnostná argumentácia je koncipovaná v niekoľkých argumentačných okruhoch, pričom je primárne zameraná na tvrdenia o nedostatkoch, ktoré identifikovala v súvislosti s vykonanými domovými prehliadkami a prehliadkami iných priestorov. Vo svojej podstate teda namieta nezákonnosť zaistených dôkazov, a tým aj vzneseného obvinenia. Do návrhu na rozhodnutie, a teda petitu ústavnej sťažnosti však predmetné nepremietla, na podklade čoho ústavný súd považoval tieto jej tvrdenia za súčasť jej ústavnoprávnej argumentácie. V petite sťažovateľka namieta „len“ napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť podaná proti uzneseniu o vznesení obvinenia a upovedomenie generálnej prokuratúry (a ich postup v dotknutom konaní), v súvislosti s ktorými ústavný súd pristúpil k predbežnému prerokovaniu tejto ústavnej sťažnosti.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom

súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. V súvislosti s časťou ústavnej sťažnosti sťažovateľky, v ktorej namieta porušenie ňou označených práv (bod 1 tohto uznesenia, pozn.) napadnutým uznesením okresnej prokuratúry (a ktorú skoncipovala skôr ako ďalší opravný prostriedok s tvrdením, že s jej argumentmi, ktoré uplatnila v sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, sa okresná prokuratúra riadne nevysporiadala, pozn.), ústavný súd uvádza, že sťažovateľka bola oprávnená domáhať sa preskúmania napadnutého uznesenia prostredníctvom inštitútu návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (m. m. I. ÚS 447/2019), čo aj využila (uplatnila v ňom obdobné a miestami totožné argumenty, ako aktuálne prezentuje v ústavnej sťažnosti, pozn.) a generálny prokurátor napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry a jemu predchádzajúce konanie vecne preskúmal, o čom ju informoval napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry. Právomoc generálneho prokurátora preto vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

10. Vo vzťahu k právomoci ústavného súdu podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu napadnuté upovedomenie generálneho prokurátora, ktorým nevyhovelo návrhu sťažovateľky na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku, ústavný súd poukazuje na svoju recentnú rozhodovaciu činnosť, v ktorej predstavil základné ústavnoprávne východiská, ktoré je nevyhnutné zobrať na zreteľ pri prieskume podstaty vznesenia obvinenia v prípravnom konaní zo strany obvinených. V tejto súvislosti vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 212/2022 zdôraznil, že právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavná sťažnosť má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnáť k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

11. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona

o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti/právomoci ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

12. Vo všeobecnosti možno uviesť, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane nimi označených práv (m. m. I. ÚS 107/2022). Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku (m. m. I. ÚS 756/2016, I. ÚS 619/2016, IV. ÚS 612/2018, II. ÚS 355/2022).

13. Ústavný súd dopĺňa, že možné porušenie základného práva na inú právnu ochranu, ktoré patrí obvinenému v predsúdnom trestnom konaní (ako aj porušenie s dotknutým právom ostatných vecne súvisiacich základných práv), je v reťazci subsidiarity preskúmané (okrem samotného predsúdneho konania, kde je jeho garantom prokurátor) prostredníctvom korekčných procesných mechanizmov v súdnom konaní (teda využitím práva na súdnu ochranu), keď k uznaniu viny zo spáchania trestného činu môže dôjsť len súdom. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými (ani v naostatok uvedenom prípade by však prieskum ústavného súdu zásadne nemal zasahovať do podstaty vzneseného obvinenia, o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. neboli vyčerpané zákonné prostriedky priznané obvinenému zákonom na ochranu jeho základných práv a slobôd). Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (m. m. IV. ÚS 80/2022). Už konštatované východiská sú pritom aktuálne aj vo vzťahu k ústavnému prieskumu upovedomenia generálneho prokurátora vydaného v zmysle § 365 ods. 1 Trestného poriadku, pokiaľ sa sťažovateľ domáha vecného prieskumu dôvodnosti vznesenia obvinenia v trestnom konaní.

14. V tejto súvislosti ústavný súd akcentuje, že mu v tomto štádiu trestného konania neprináleží vyjadrovať sa k právnej podstate skutočností, na podklade ktorých bolo postupom podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť a dôvodnosť, resp. to, či sú alebo nie sú postačujúce na záver o dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti. Uvedené spravidla patrí do právomoci orgánov činných v trestnom konaní a následne v prípade podania obžaloby všeobecných súdov a ústavný súd by si tak predčasným vstupom do hodnotenia týchto okolností aťrahoval ich zákonnú právomoc a deformoval tak ústavný systém ochrany základných práv a slobôd v trestnom konaní.

15. V kontexte uvedených skutočností však nie je možné vylúčiť možnosť, že návrh toho-ktorého obvineného na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku a jeho vybavenie zo strany generálneho prokurátora môže byť za určitých špecifických okolností predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu (napr. ak sa takým návrhom generálny prokurátor odmietne zaoberať

bez zákonného dôvodu, pri zle vyhodnotenej lehote na podanie návrhu v zmysle § 364 Trestného poriadku zo strany generálneho prokurátora či absencii akéhokoľvek odôvodnenia upovedomenia generálneho prokurátora pozn.), aj v takom prípade však zostávajú aktuálne už uvedené východiská, v zmysle ktorých tak nebude možné túto právomoc ústavného súdu z dôvodu princípu subsidiarity uplatniť smerom k preskúmaniu dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti či postupu orgánov činných v trestnom konaní v tomto smere.

16. Vo vzťahu k napadnutému upovedomeniu generálneho prokurátora ústavný súd v okolnostiach predbežne prerokovanej veci neidentifikoval v bode 15 tohto uznesenia definovaný postup. Navyše, uvádza, že generálny prokurátor si povinnosť vo vzťahu k návrhu sťažovateľky na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, t. j. povinnosť zákonom ustanoveným postupom sa takýmto návrhom riadne zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť, splnil, keď návrh preskúmal, vyhodnotil (v upovedomení neabsentuje odôvodnenie, pozn.) a svoje závery sťažovateľke oznámil, čo sama nepopiera.

17. V zmysle už uvedených dôvodov a v nadväznosti na popísané východiská ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže v tomto štádiu trestného konania nemá právomoc na jej prerokovanie.

18. Ústavný súd považuje nad rámec už uvedených skutočností za nevyhnutné osobitne k sťažovateľkou namietanému porušeniu práva na súkromie (a rodinný život) a dôstojnosti osôb (čl. 8 dohovoru, čl. 16 a 19 ústavy, pozn.) konštatovať, že sťažovateľka síce namietala porušenie predmetných práv, k čomu označila tomu zodpovedajúce články ústavy či dohovoru, avšak v rámci nevyhnutnej ústavnoprávnej argumentácie tvrdenie o porušení týchto práv ďalej samostatne argumentačne nerozvíjala [po argumentácii pripomínajúcej ďalší opravný prostriedok (pr. bod 5 písm. f) tohto uznesenia) skonštatovala porušenie označených článkov ústavy a dohovoru, pozn.]. Na podklade takto identifikovaného nedostatku riadne uplatnenej ústavnoprávnej argumentácie ústavný súd odmietol predmetnú časť ústavnej sťažnosti pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (neprichádzala do úvahy výzva na odstránenie popísaného nedostatku podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na jeho esenciálnu povahu).

18.1. Ústavný súd však zároveň v tejto súvislosti, vychádzajúc z právnych záverov zjednocujúceho stanoviska č. k. PLz. ÚS 1/2024-9 zo 7. mája 2024, akcentuje, že orgány činné v trestnom konaní a súd sú oprávnené zasiahnuť do súkromia výlučne zákonným postupom, pričom zákonnosť postupu v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z uvedenej ústavnej, medzinárodnoprávnej a zákonnej trestno-procesnej úpravy zahŕňa a vyžaduje aj rešpektovanie a skúmanie dodržania zásady legality, legitimacy a proporcionality daného zásahu. Len takto zákonne získané dôkazy (§ 2 ods. 12 a § 119 ods. 3 prvá veta Trestného poriadku) je možné použiť v trestnom konaní ako podklad na rozhodovanie. Nezákonný postup pri zásahu do súkromia diskvalifikuje dôkaz z hľadiska jeho procesnej použiteľnosti. Zákonná úprava procesného postupu v trestnom konaní, aj v kontexte uplatnenia jednotlivých procesných aspektov čl. 46 ods. 1 ústavy, vytvára z hľadiska procesných účinkov väčší rozsah ústavných práv a slobôd (čl. 154c ods. 1 ústavy), než vyplýva z čl. 6 dohovoru (a to s ohľadom na ich interpretáciu Európskym súdom pre ľudské práva pripúšťajúcu procesné použitie dôkazu zabezpečeného alebo vykonaného aj v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom členského štátu, ak sú výsledkovo zachované princípy spravodlivého procesu).

Ak teda prichádza v konkrétnej veci do úvahy trestnoprocesná obrana proti nelegálne zabezpečenému alebo vykonanému dôkazu, je dotknutá osoba ako subjekt základných práv a slobôd a zároveň subjekt trestného konania (v konaní pred súdom strana) povinná vyčerpať dostupné prostriedky nápravy priznané jej zákonom v rámci trestného konania, ústavnú sťažnosť teda môže podať až následne. Nerešpektovanie takto vyjadreného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu je sankcionované odmietnutím ústavnej sťažnosti (m. m. PLz. ÚS 1/2024). V dôsledku uvedeného teda platí, že aj v prípade riadnej uplatnenej argumentácie týkajúcej sa práva na súkromie (a v tomto bode označených práv) by bola sťažovateľkina ústavná sťažnosť aj v tejto časti odmietnutá tak, ako to vyplýva z právny záverov citovaného zjednocujúceho stanoviska ústavného súdu.

19. K sťažovateľkinej argumentácii, ktorú prvýkrát uplatnila v konaní pred ústavným súdom (iné nevyplýva ani z príloh priložených k ústavnej sťažnosti), ďalej vyplýva, že sa v rámci tvrdenia o porušení ňou označených práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry a napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry a im predchádzajúcim konaním domáha zastavenia trestného stíhania. V tejto súvislosti odkazuje na usmernenie generálnej prokuratúry sp. zn. V/1 Spr 415/24/1000 z 13. augusta 2024 k možnostiam aplikácie § 2 ods. 1 Trestného zákona v predsúdnom konaní po nadobudnutí účinnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024 a ďalších zákonov a k účasti prokurátora v konaní pred súdom podľa § 405a až § 405d Trestného poriadku, v zmysle ktorého (IV. bod 1) prokurátor bezodkladne vykoná preskúmanie jemu pridelených trestných vecí, v ktorých bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe a dosiaľ nedošlo k právoplatnému skončeniu prípravného konania. Namieta pritom nezabezpečenie bezodkladného postupu okresnej prokuratúry, ako následne aj opomenutie konania generálnej prokuratúry, ktorá mala zabezpečiť pre sťažovateľku „*najpriaznivejšie rozhodnutie*“.

20. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne akcentuje princíp subsidiarity, v zmysle ktorého poskytuje ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci. Podľa názoru ústavného súdu nie je zachovaním tohto princípu, ak aktuálne prezentovanú argumentáciu sťažovateľka uplatňuje prvýkrát v konaní pred ústavným súdom a prepája ju do súvislosti s argumentáciou uplatnenou v návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní a akoby nad jej rámec vyvíja snahu o zastavenie trestného konania. Predmetnú otázku je pritom v prvom kroku povinný preskúmať práve dozorujúci prokurátor. Pokiaľ sťažovateľka mala touto argumentáciou na myslí prípadnú nečinnosť takého prokurátora (argument v ústavnej sťažnosti o uplynutí štyroch mesiacov, pozn.), v tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že v návrhu na rozhodnutie sa sťažovateľka nedomáha vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov či prerokovanie veci v primeranej lehote. Zároveň je však nevyhnutné uviesť, že úlohou ústavného súdu nie je hádať alebo si domýšľať, v čom má spočívať porušenie namietaných práv. Obdobne to platí aj vo vzťahu k tvrdeniu, že generálna prokuratúra neodstránila „*exces*“ okresnej prokuratúry a svojím postupom nevykonala úkon smerujúci k vydaniu „*čo najpriaznivejšieho rozhodnutia pre sťažovateľku*“.

20.1. Sumarizujúc popísané skutočnosti, ústavný súd uzatvára, že odmietol predmetnú časť sťažovateľkinej ústavnej sťažnosti z dôvodu zmätočnosti jej odôvodnenia, t. j. nedostatku riadne uplatnenej ústavnoprávnej argumentácie, a teda pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (ani v danej časti neprichádzala do úvahy výzva

na odstránenie popísaného nedostatku podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na jeho esenciálnu povahu). V prípade, ak by tak ústavný súd nespravil, ústavnú sťažnosť by v takom prípade odmietol aj v tejto časti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde. V nadväznosti na sťažovateľkou prezentovanú argumentáciu o potrebe aplikácie usmernenia generálnej prokuratúry sp. zn. V/1 Spr 415/24/1000 z 13. augusta 2024 ústavný súd poukazuje na existenciu iného (na rovnakom webovom sídle a rovnakým spôsobom dostupné) usmernenia generálnej prokuratúry z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní, ktorý upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku, alebo odstránenia prieťahov prokurátora v predsúdnom konaní a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku.

21. V okolnostiach predbežne prerokovanej veci ústavný súd považuje za potrebné tiež akcentovať, že skutok ako taký sa môže stať predmetom úprav podľa výsledkov dokazovania (ktoré sa v danom štádiu trestného konania nehodnotili s konečnou platnosťou, pozn.), pričom rozhodujúcim by v prípade, ak by došlo k obžalobe a následnému konaniu pred súdom, bol skutok z hľadiska viny alebo neviny uvedený v rozsudku (samozrejme len vtedy, ak by k takému konaniu došlo).

22. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu